

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027307	IES Isidro Parga Pondal	Carballo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	9
4.2. Materiais e recursos didácticos	10
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	10
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	11
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	11
6. Medidas de atención á diversidade	12
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	13
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	14
9. Outros apartados	15

1. Introducción

As artes plásticas, visuais e audiovisuais diríxense cara á adquisición dun pensamento que se concreta en formas, actos e producións artísticas, e que posúe a capacidade de xerar propostas orixinais respondendo ás necesidades do individuo. Supoñen, ademais, a posibilidade de actuar sobre a realidade creando respostas que prolonguen e amplíen a capacidade expresiva do ser humano.

A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual integra todas as dimensións da imaxe (plástica, fotográfica, cinematográfica e mediática), así como a súa forma, que varía segundo os materiais, as ferramentas e os formatos utilizados. A imaxe, que pode ser bidimensional ou tridimensional, figurativa ou abstracta, fixa ou en movemento, concreta ou virtual, duradeira ou efémera, amósase a partir das diferentes técnicas que foron ampliando os rexistros da creación. A chegada dos medios tecnolóxicos contribuíu a enriquecer a disciplina, diversificando as imaxes e democratizando a práctica artística, así como a recepción cultural, pero tamén aumentou as posibilidades da súa manipulación. Por este motivo, resulta indispensable que o alumnado adquira os coñecementos, as destrezas e as actitudes que cómpren para analizar as imaxes criticamente, tendo en conta os medios de produción e o tratamento que se fai delas, co fin de cimentar un definido espírito crítico fronte ás diversas manifestacións estéticas.

A materia dá continuidade ás aprendizaxes da área de Educación Plástica e Visual da etapa anterior e afonda nelas, contribuíndo a que o alumnado siga desenvolvendo o aprecio e a valoración crítica das manifestacións plásticas, visuais e audiovisuais, así como a comprensión das súas linguaxes, a través da súa posta en práctica na realización de diversas clases de producións. Esta alfabetización visual permite unha adecuada descodificación das imaxes e o desenvolvemento dun xuízo crítico sobre estas. Ademais, dado que a expresión persoal se nutre das achegas que realizaron ao longo da historia, favorece a educación no respecto polo patrimonio cultural e artístico, e a súa posta en valor.

A materia está deseñada a partir de oito obxectivos que emanan dos obxectivos xerais da etapa e das competencias que conforman o perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, en especial dos descritores da competencia en conciencia e expresión culturais, aos que se engaden aspectos relacionados coa comunicación verbal, a dixitalización, a convivencia democrática, a interculturalidade ou a creatividade. A orde en que aparecen os obxectivos da materia non é vinculante, polo que poden traballarse simultaneamente, mediante un desenvolvemento entrelazado. De feito, o enfoque eminentemente práctico da materia comporta que o alumnado se inicie na produción artística sen necesidade de dominar as técnicas nin os recursos, e que vaia adquirindo estes coñecementos en función das necesidades derivadas da súa propia produción.

Os criterios de avaliación, que se desprenden directamente dos devanditos obxectivos, están deseñados para comprobar o grao de consecución destes por parte do alumnado.

Os criterios de avaliación e os contidos da materia artículanse en catro bloques. O primeiro leva por título «Patrimonio artístico e cultural» e inclúe contidos relativos aos xéneros artísticos e ás manifestacións culturais máis destacadas. O segundo, denominado «Elementos formais da imaxe e da linguaxe visual. A expresión gráfica», abrangue os elementos, principios e conceptos que se poñen en práctica nas distintas manifestacións artísticas e culturais como forma de expresión. O terceiro bloque, «Expresión gráfico-plástica e técnica: fundamentos e procedementos», comprende tanto os procedementos gráfico-plásticos como as distintas operacións técnicas, ademais dos factores e das etapas do proceso creativo. Por último, o bloque «Imaxe e comunicación visual e audiovisual» incorpora os contidos relacionados coas linguaxes, as finalidades, os contextos, as funcións e os formatos da comunicación visual e audiovisual.

No IES Isidro Parga Pondal contamos este curso, como nos dous anteriores, cunha sección bilingüe en inglés na materia de EPVA en Primeiro curso. Os contidos, metodoloxías, e criterios de avaliación serán os mesmos para todo o alumnado, tanto se pertence á sección bilingüe como se non.

NORMATIVA APLICABLE

A principal normativa de referencia para a elaboración das programacións didácticas vén constituída polas seguintes normas:

» Decreto 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Tamén hai que ter en consideración:

» As ordes de desenvolvemento do citado decreto.

» O establecido no regulamento orgánico do centro.

» Outras normas relacionadas:

→ Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

→ Orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

Ademais desa normativa de carácter máis específico, estarase ao disposto nas seguintes normas:

» Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (na súa versión consolidada).

» Lei orgánica 8/1985, de 3 de xullo, reguladora do dereito á educación (na súa versión consolidada)

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2				1-3-4	3		3-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Apropriarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Patrimonio artístico e cultural	Importancia do Patrimonio artístico e cultural	25	17	X	X	
2	Elementos da imaxe e da linguaxe visual	Linguaxe visual, elementos básicos. Forma, cor e textura.	25	18	X	X	
3	Expresión gráfico-plástica e técnica	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas e tres dimensións. Introducción á xeometría.	25	17		X	X
4	Comunicación audiovisual	Funcións das imaxes. Fotografía, cine, cómic.	25	18			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Patrimonio artístico e cultural	17

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	PE	100
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.		
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos máis destacados. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico.

UD	Título da UD	Duración
2	Elementos da imaxe e da linguaxe visual	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analizar de xeito guiado algunhas especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	PE	100
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas técnicas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais, seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utilizar referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Expresión gráfico-plástica e técnica	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	PE	100
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
4	Comunicación audiovisual	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Recoñecer con axuda os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	PE	100
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utilizar de xeito guiado referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver de xeito guiado producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións.
- Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Para a materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual son necesarias unha metodoloxía e unha avaliación específicas, que se baseen nos principios da ensinanza competencial e da aprendizaxe activa, e que deben garantir a activación de coñecementos, habilidades e actitudes de forma integrada a través de situacións de aprendizaxe variadas e con distinto grao de complexidade. Así, as propostas didácticas que se deseñan deben adaptarse e regularse en función dos dous niveis nos que se imparte a materia, en 1o e 3o curso, xa que se debe ter en conta a evolución e madurez do alumnado durante esta etapa para o proceso de ensino-aprendizaxe.

A materia require situacións de aprendizaxe que impliquen unha acción continua combinada coa reflexión, así como unha actitude aberta e colaborativa, para que o alumnado desenvolva unha cultura e unha práctica artística persoal e sostible. Estas situacións, que poñen en xogo as distintas competencias da materia, deben estar vinculadas a contextos próximos ao alumnado, que favorezan aprendizaxes significativas, que esperten a súa curiosidade e interese pola arte e as súas manifestacións, e que lles permitan desenvolver a súa identidade persoal e a súa autoestima. O deseño de situacións de aprendizaxe buscará o desenvolvemento dun pensamento diverxente, baseado na diversidade de manifestacións culturais e artísticas. As achegas teóricas e os coñecementos culturais serán introducidos polo profesorado en relación ás cuestións que suscita cada situación, permitindo así que o alumnado adquira métodos e puntos de referencia no espazo e no tempo para captar e explicar a natureza, o significado, o contexto e o alcance dos traballos. e procesos artísticos estudados.

Organización de actividades e propostas didácticas

As propostas didácticas desta materia responderán a pautas flexibles e permeables, que favorezan o desenvolvemento da creatividade e do pensamento diverxente, cun grao de complexidade adaptable que permita ao alumnado mellorar e exteriorizar as súas conclusións persoais. Tamén serán motivadoras, e para iso non só deben ser innovadoras, senón que tamén deben estar vinculadas aos intereses do alumnado, ao tempo que espertan a súa curiosidade por novos referentes e campos artísticos. O Deseño Universal para a Aprendizaxe debe ser o eixo arredor do que se organicen as propostas didácticas da materia. Para iso, implantaranse diferentes estratexias que se axusten á diversidade do alumnado, tanto na presentación das actividades como nos procedementos de resolución das mesmas, utilizando diferentes linguaxes (verbal, textual, gráfica, plástica ou audiovisual) e mediante o uso de materiais, técnicas e recursos propios da materia, incluíndo ferramentas dixitais.

É importante establecer un método de traballo que non só desenvolva habilidades técnicas, senón que sirva tamén como forma de pensar, comprender e transformar o entorno, adquirindo no proceso novas habilidades. Por iso, proporanse conxuntamente actividades de produción e actividades de observación, análise e sensibilización a partir de diferentes manifestacións culturais e artísticas. Deste xeito, foméntase a participación estética, ampliando o diálogo coas producións artísticas máis aló da análise, retomándoas, transformándoas e utilizando diferentes técnicas e medios de expresión.

Un dos obxectivos da Educación Plástica, Visual e Audiovisual é integrar na aula perspectivas de análise e dinámicas de traballo relacionadas co momento que vive o alumnado. Polo tanto, é fundamental incorporar ás propostas didácticas as manifestacións artísticas contemporáneas, que permitan facer do ensino desta materia un proceso integrador de distintas disciplinas. Do mesmo xeito, é fundamental analizar a presenza das mulleres artistas na arte, ademais de aplicar a perspectiva de xénero no enfoque das distintas propostas que se seleccionan, xa que o alumnado desta etapa debe abordar unha reflexión crítica da historia. e a evolución da arte.

Por todo o anterior, as situacións de aprendizaxe son unha proposta didáctica idónea, xa que permiten recrear contextos próximos ao alumnado. Estarán formados por tarefas e actividades articuladas co fin de acadar fins educativos que contribúan á adquisición dos obxectivos da materia e, en consecuencia, ás competencias clave do perfil de saída do alumnado ao final da educación básica.

Aprendizaxe activa baseada na práctica artística

As propostas didácticas buscarán o equilibrio entre a dimensión produtiva e a reflexiva e crítica. Para iso utilizaranse metodoloxías activas que dean protagonismo ao alumnado.

Moitas das metodoloxías activas máis utilizadas baséanse en procedementos propios da actividade artística, polo que

son as máis adecuadas neste ámbito e son de fácil aplicación. As metodoloxías activas que utilizaremos na materia, serán as seguintes:

- o visual thinking, como ferramenta de comunicación baseada no uso da linguaxe gráfica, que favorece o desenvolvemento da creatividade e dá sentido ao uso dos elementos da linguaxe visual e á súa organización na narración de acontecementos. un conto, na representación de ideas ou na creación de signos e símbolos.
- o design thinking, que utiliza as técnicas de creatividade e desenvolvemento de ideas propias dos deseñadores de produtos, que favorece a xeración de empatía a través da análise das necesidades do outro, fomenta ao tempo unha actitude de curiosidade, e considera o erro, non como un fracaso, senón como unha oportunidade de aprendizaxe. No seu proceso é fundamental o traballo en equipo e o desenvolvemento de técnicas de contidos visuais e plásticos.
- a gamificación aproveita o traballo de estudo que xa leva a cabo a industria do videoxogo para favorecer a motivación do alumnado, achegando á aula dinámicas de xogo, fidelización e recompensa, para que poida ser utilizada nesta materia como método de análise do desenvolvemento narrativo e visual dos videoxogos máis próximos ao alumnado.
- o modelo de clase invertida permite traballar calquera aspecto da materia, introducindo o visionado autónomo de vídeos, presentacións ou enlaces web facilitados polo profesorado, para posteriormente realizar a parte máis experimental ou reflexiva da materia. aula, compartindo opinións e sentimentos.
- finalmente, unha das metodoloxías activas máis versátiles que permite incorporar outras prácticas mencionadas anteriormente é a aprendizaxe baseada en proxectos. Isto posibilita a incorporación de diferentes competencias específicas, técnicas e materiais, e tamén permite vincular a materia coas distintas profesións derivadas da práctica artística e creativa, dando sentido práctico ao que se propón na aula.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aulas-taller específicas con mesas de debuxo
Canón de proxección e pantalla
Ordenador do profesorado
Aula virtual do centro
Recursos dixitais en Internet recomendados polo profesorado

A materia impartirase en dúas aulas-taller específicas, na que se poden realizar tanto traballos prácticos, atender ás explicacións do profesorado, como compartir información co resto do alumnado, traballar en equipo, etc. O alumnado deberá aportar material propio, seguindo as indicacións do profesorado a principio de curso. Incentivarase no alumnado o uso de materiais reutilizados e de refugallo: distintos tipos de papeis usados, materiais procedentes do uso cotiá, etc. Poderán ser aportados polo alumnado, así como contar con eles na aula.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

De acordo coa Orde do 26 de maio de 2023 pola que se desenvolve o Decreto 156/2022, a avaliación inicial realizarase en consonancia co establecido no artigo 12 da Orde do 8 de setembro de 2021, pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado.

A finalidade da avaliación inicial é adecuar as ensinanzas de cada materia ou ámbito ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe.

O equipo docente do grupo realizará unha sesión de avaliación inicial para analizar os datos e a información obtida durante as primeiras sesións lectivas do curso académico, así como outra información relevante de que se dispoña, coa finalidade de adecuar as ensinanzas de cada materia ou ámbito ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe. Nesta sesión adoptaranse, de forma coordinada, aquelas medidas de apoio, reforzo e recuperación que se consideren oportunas para cada alumna ou alumno, así como as relativas ao axuste do desenvolvemento do currículo. Esta avaliación inicial en ningún caso implicará cualificación para o alumnado.

RECOLLIDA DE INFORMACIÓN

Os aspectos sobre os que recoller información serán:

- Competencia curricular: comunicación, autonomía, habilidades...
- Características do alumno/a: intereses, motivación, estilo de aprendizaxe...
- Entorno: contexto educativo (itinerario elixido, materias pendentes...), contexto familiar, contexto social.

O formato de recollida de información pode ir desde elaboración de cuestionarios como tarefas na Aula Virtual do centro, cuestionarios en papel, ata conversas informais, debates, etc. Tratarase de levar a cabo entre a primeira e a segunda semana do curso. Tamén se empregará a observación do alumnado: actitudes, capacidades, etc.

A sesión de avaliación inicial co equipo docente e o Departamento de Orientación, así como a información aportada pola persoa titora do grupo, axudará a completar a información recollida e poñela en común.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	25	25	25	25	100
Proba escrita	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

CUALIFICACIÓNS PARCIAIS

- Cualificación en cada avaliación parcial: obterase a partir da media aritmética das cualificacións de cada un dos Criterios de Avaliación empregados no periodo correspondente a esa avaliación. A cualificación será redondeada a partir das 5 décimas á unidade seguinte (exemplo: se a media é superior a 4,5, a cualificación será 5).

- Cada Criterio de Avaliación cualificarase do 1 (non cumprido) ao 10 (completamente cumprido).

CUALIFICACIÓN FINAL

- Cualificación numérica final: será a media aritmética das cualificacións obtidas nos Criterios de Avaliación durante todo o curso, redondeada a partir das 5 décimas á unidade seguinte.

Se un Criterio de Avaliación é empregado en varias ocasións, calcularase a cualificación media do criterio, independentemente do número de veces que sexa empregado. No deseño das Situacións de Aprendizaxe ao longo do curso, o profesorado procurará realizar un reparto equilibrado de todos os Criterios de Avaliación.

Criterios de recuperación:

Cando se detecte que unha alumna ou un alumno non chega ao 5 nun Criterio de Avaliación, para recuperalo, realizará tarefas ou probas asociadas a ese Criterio.

Se unha alumna ou un alumno non aproba unha avaliación, debe recuperar os Criterios de Avaliación nos que non chegue ao 5. O profesorado indicarlle que tarefas debe facer para superar eses Criterios nos que non chegue ao 5.

As tarefas para recuperar poderán consistir en:

-Repetición ou reelaboración dos instrumentos de avaliación asociados ao Criterio non superado. Por exemplo, o alumnado debe repetir un traballo suspenso.

-Probas escritas sobre o conxunto dos Criterios de Avaliación que deben superarse.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

SEGUIMENTO PERIÓDICO

O alumnado con esta materia pendente poderá recuperala seguindo un plan de reforzo ao que o alumnado terá acceso a través dun curso específico aloxado na aula virtual do centro. Tendo en conta as necesidades do alumnado, os materiais dixitais poden ser complementados cun caderno de actividades en formato físico. O profesorado poderá realizar un seguimento continuo do plan e do alumnado a través da aula virtual, ou mediante reunións presenciais

convocando ó alumnado a través da aula virtual e especialmente a través dos titores que poden servir de estímulo para non abandonar estas materias que non se cursan. A avaliación levarase a cabo nas datas indicadas e feitas públicas desde o centro, a través de entregas de traballos que serán recollidos de xeito físico no lugar e datas que se farán públicas con suficiente antelación. É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato (caderno, carpeta, traballos soltos, dixital...), técnicas, materiais, etc., e que sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta á hora da consecución dos indicadores de logro.

AVALIACIÓNS PARCIAIS E PROBA FINAL

Haberá tres avalicións parciais ao longo do curso escolar. En cada unha, a cualificación será obtida como media das cualificacións obtidas nos traballos propostos, sendo un cero a nota para os traballos non entregados.

Rematada a terceira avaliación parcial, o alumnado obterá unha NOTA GLOBAL provisional que consistirá na media aritmética das 3 avaliacións parciais. Se a Nota Global é igual ou superior a 5, a materia darase por superada.

De non superar a materia a través das avaliacións parciais periódicas, o alumnado deberá presentarse a unha proba final, que consistirá nunha proba escrita teórico-práctica sobre os contidos que foran indicados para as tres avaliacións parciais. Na proba final, o alumnado examínase das avaliacións parciais non superadas.

6. Medidas de atención á diversidade

Partimos da idea do principio de individualización do ensino e de que a aula é un conxunto de diversidades. Deberemos ser flexibles á hora de adaptar a nosa programación, especialmente a metodoloxía, adoptando medidas de carácter preventivo unha vez coñecemos as características das persoas coas que imos traballar.

A nosa materia é especialmente agradecida neste sentido, polas súas características intrínsecas e pola multitude de solucións que poden resultar de cada proposta.

A inclusión será un factor determinante no desenvolvemento das propostas de traballo das unidades didácticas, que terán lugar en ambientes de aprendizaxe centrados no alumnado, para que todos poidan demostrar o seu potencial e sexan partícipes das situacións de aprendizaxe. Isto será moi enriquecedor para eles pero tamén para o resto de alumnos e para nós como profesionais da educación.

Debemos partir dunha detallada avaliación inicial para coñecer ao noso alumnado. Cada curso podemos enfrontarnos ao reto de ter alumnado con discapacidade visuais, auditivas, motoras, así como diagnósticos de TDAH ou TEA, entre outras moitas patoloxías. Tamén atoparemos alumnado recentemente incorporado ao noso sistema educativo, procedente do estranxeiro, algúns deles sen coñecer as linguas vehiculares, estudantes que proveñen de diferentes orixes socioeconómicas, con condicións persoais difíciles, distintos xeitos de aprender, ritmos de asimilación dispares e niveis de motivación desiguais. Tampouco podemos esquecer ao alumnado de altas capacidades que son un desafío para o docente e unha gran fonte de inspiración para o resto de compañeiros.

Conscientes de que perseguimos acadar os obxectivos propostos de acordo ás capacidades e intereses do alumnado, as medidas de atención á diversidade centraranse en:

MEDIDAS CURRICULARES E METODOLÓXICAS: supoñen unha adaptación encamiñada a modificar as disfuncións, transitorias ou permanentes, detectadas en certo alumnado.

- En caso de que un alumno ou alumna non acadar os obxectivos mínimos, trataremos de ofertar unha variedade de actividades de reforzo, a través de exercicios adaptados e de consolidación.
- Utilizaremos multiplicidade de procedementos e mecanismos de avaliación e de recuperación.
- É importante, tamén, favorecer a existencia dun bo clima de aprendizaxe na aula e insistir en reforzos positivos para mellorar a auto estima.
- Favoreceremos o traballo en equipo, preferiblemente en pequenos grupos para que o alumnado poida desenvolver distintos roles.
- En caso de alumnos con necesidades educativas específicas de apoio educativo, seguindo as indicacións do Departamento de Orientación, realizaremos as adaptacións curriculares oportunas, os reforzos educativos necesarios e estableceremos os recursos de apoio que o favorezan.
- O alumnado con discapacidade que poidan ser escolarizado disporán da modalidade que lles garanta unha resposta máis axeitada ás súas necesidades.
- Co alumnado que requira ser hospitalizado ou permanecer convalecente no seu domicilio, favoreceremos a continuidade na nosa materia e a comunicación a través da aula virtual ou do profesor de atención domiciliaria.
- O alumnado valorado como de altas capacidades pode ampliar o currículo ou aceleralo así como flexibilizar o período de permanencia na etapa.

MEDIDAS INTERDISCIPLINARES E COLABORATIVAS:

- Existen tarefas nas que sería interesante colaborar con profesores de materias afíns e complementarias podendo abordar proxectos conxuntos. Isto para os estudantes é unha aprendizaxe moito máis global e permítelles entender mellor a aplicación e o sentido dos saberes.

- Unha frecuente comunicación coas familias resulta crucial nos casos de alumnado con necesidades educativas especiais. Elas nos poden indicar cales son as fortalezas e a maneira máis axeitada para traballar cos seus fillos. Ás veces estas familias están asesoradas por profesionais que tamén nos poden guiar á hora de concretar procedementos instrumentais e adaptar a materia para ter máis posibilidades de éxito.

MEDIDAS ORGANIZATIVAS:

- Se a dispoñibilidade horaria permitise agrupamentos flexibles, sería moi favorecedor para á atención á diversidade e a elaboración de traballos con procesos técnicos máis complicados, de ser necesario pola natureza do grupo.
- Plans de acollida ao alumnado estranxeiro con atención educativa específica para aqueles que se incorporen tardiamente ó sistema educativo e presente graves carencias en lingua castelá e/ou galega. Isto dependerá da dispoñibilidade horaria do centro, e tendo en conta que este alumnado se incorpora co curso xa iniciado, cando os horarios xa están pechados, é de moi difícil consecución. O alumnado que se escolarice tardiamente ao noso sistema e presente un desfase curricular de máis de dous cursos incorporaranse nun curso inferior ao que lle corresponde por idade.
- Non podemos esquecer a importancia da acción tutorial e da prevención do absentismo así como a indispensable colaboración co Departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación do alumnado en premios e concursos	Promover a participación do alumnado en concursos, dentro e fóra do centro, de debuxo, pintura e fotografía		X	X
Visitas a espazos expositivos da contorna	Visitas a museos que alberguen exposicións relacionadas con diferentes disciplinas artísticas		X	X
Charlas informativas e Obradoiros para o alumnado	Charlas e Obradoiros impartidos por todo tipo de profesionais que teñan interese para a nosa materia	X		X
Realización de proxectos do Departamento e interdisciplinares	Colaborar desde a nosa materia cos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares, e con outros Departamentos. Promoverase a participación do noso alumnado en propostas creativas de carácter interdisciplinar.	X	X	X

Observacións:

Tratarase de planificar as actividades complementarias do departamento antes do inicio do curso, na medida do posible. Non sempre pode ser xa que hai eventos que son ofertados ao longo deste, hai cambios nas programacións das institucións artísticas da comunidade ou non sempre as coñecemos ao inicio do curso académico.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Realizo a temporalización tendo en conta as horas asignadas á materia e a duración dunha sesión de traballo
Preparo as clases e os materiais didácticos de forma clara e coherente
Metodoloxía empregada
Presento ao alumnado exemplos con resultados semellantes ao que se espera dos seus traballos
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Desenvolvo actividades de diversos tipos e características introducindo elementos novidosos
Medidas de atención á diversidade
Planifico as situacións de aprendizaxe tendo en conta os principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe
Clima de traballo na aula
Formulo situacións de aprendizaxe motivadoras e cercanas aos intereses do alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Planifico a materia tendo en conta ao resto de profesorado do grupo
Colaboro co departamento de orientación e co equipo docente na detección de dificultades de aprendizaxe do alumnado

Descrición:

A avaliación do proceso de ensino e da práctica docente é unha fase da avaliación que permite a cada docente comprobar se o proceso educativo funciona correctamente, se está dando os resultados esperados ou se hai aspectos que se poden ou se deben mellorar. Este procedemento refírese a como cada docente desenvolve a programación didáctica no día a día, a como transmite as aprendizaxes e a súa relación co alumnado, profesorado e familias.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación revisarase ao empezar o curso, a partir das propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente Memoria do Departamento de Artes Plásticas.

Durante o curso, farase un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e faranse constar os aspectos destacados en torno ao discorrer do curso nas correspondentes reunións de Departamento.

A avaliación do proceso de ensino pode realizarse en dous momentos:

- 1) ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado;
- 2) ao rematar cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro poden consistir en:

- folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables;
- diario de aula;
- rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- estatísticas de resultados;
- cuestionarios e enquisas ao alumnado...

9. Outros apartados